

idoneus non sit, magistratus conveniri oportere... § 2. Tutorum, qui pecuniam pupillarem quamvis suo nomine foverant...

47. SCEVOLA, lib. 2 Responsorum.

Titium et Mævium tutores quis dedit, et cavit: Βούλομαι, καὶ παρακαλώ, πάντας γίνεσθαι μετὰ τῆς Μαρίων τοῦ ἀδελφοῦ μου γυνώσκας...

37. Obi. L. 26, in fin. supr. de negot. gest. — 38. L. 16, in pr. supr. h. t. — 39. L. 7, § ult. supr. cod. L. 1, § 2, in supr. de usur. — 40. L. 14, § 1, infr. de solution. — 41. L. 4, supr. h. t. — 42. Arg. L. 5, infr. de magistr. conven. ; immo vide L. 1, § 18, infr. de tutel. et ration. — 43. L. 1, in fin. supr. h. t. — 44. L. 22, supr. cod. ; L. 12, infr. de curat. furios. ; L. 16, C. de admin. tu.

rum 46 non pertinere. — § 6. Altero ex duobus fratribus sociis bonorum et negotiationis defuncto, herede filio, patris tutor, venditis omnibus...

48. HERMOGENIANUS, lib. 4 juris Epitomarum.

Inter bonorum ventrisque curatorem, et inter curatorem furiosi, itemque prodigi, pupillive, magna est differentia: quippe cum illis quidem plane rerum administratio, duobus autem superioribus sola custodia, et rerum, quae deteriores futurae sunt, veniitio committitur.

49. PAULUS, lib. 2 Sententiarum.

Obl fœnus pupillaris pecuniae per contumaciam non exercitum, aut fundorum omissam comparationem, tutor si non ad damnum resarciendum idoneus est, extra ordinem coercetur.

50. HERMOGENIANUS, lib. 2 juris Epitomarum.

Si res pupillaris incursum 47 latronum pereat; vel argentarius, cui tutor pecuniam dedit, cum fuisset celeberrimus, solidum reddere non potest: nihil eo nomine tutor prestare cogitur.

51. VEXULEIUS, lib. 6 Stipulationum.

Si duo pluresve tutores tutelam administrent, in fideiussorem quidem in solidum per quemlibet eorum committitur stipulatio, at si inter eos divisa sit tutela regionibus (quod plerumque fit), et alius urbana negotia, alius peregrina administraret, tunc ex substantia cujusque rei, aut committi contra fideiussorem stipulationem aut non committi dicemus: nam licet omnes tutores sint, et tutelam gerant, tamen cum quis de ea 48 re, quae extra 49 suam regionem erit, experiri vel ad iudicium vocari cœperit, perinde non committitur stipulatio, atque si ei administratio tutelae permessa non esset; quantum enim facit in totum denegata, tantumdem valet, si in ea re, de qua agitur, denegata sit.

52. NERATIUS, lib. 4 Responsorum.

Curator pro minore non 50 tantum dotem dare debet, sed etiam impendia, quae ad nuptias faciendae sunt.

53. PAULUS, lib. 2 Decretorum.

Æmilius Dexter, magistratus sui tempore datis tutoribus, cessaverat in exigenda satisfactione: deinde [a] quibusdam excusatis, a sequentibus magistratibus Dexter tutor adsumptus fuerat: creatus conveniebatur in solidum duplici ratione, quod, cum magistratus esset, et tutoribus dedisset, satisfactionem non exegisset: ex diverso dictum est, licet satis exactum non esset, tamen in diem tutelae finite idoneos 51 fuisse tutores, neque cessationem curatorum obesse tutoribus debere: pronuntiavit, si in diem finitae tutelae idonei permansissent tutores, licet [et] satis non esset exactum, curatorum esse periculum: si minus, tutorum et magistratum: hoc est, tunc esse periculum ejus, qui suspectum non fecisset, aut satis non exegisset, cum finita tutela non inveniretur idoneus fuisse.

54. TRYPHONINUS, lib. 2 Disputationum.

Non existimo maximis usuris subjiciendum eum, qui a contutoribus suis mutuam pecuniam pupilli accepit, et cavit, certasque usuras promissit, quas et alii debitores pupillo dependunt: quia hic sibi non consumpsit, nec clam, nec quasi sua pecunia licenter abutitur: et nisi his usuris a contutore mutuam ei daretur, aliunde accepisset. Et multum refert, palam aperteque debitorum se ut extraneum et quemlibet faceret pupillo, an sub administratione tutelae pupillique utilitate latenter sua commoda pupilli pecunia juvaret.

55. Idem, lib. 14 Disputationum.

Tres tutores pupillo dati sunt: unus tutelam gessit, et solvendo non est: secundus Titio gerendam mandavit 52, et Titius quaedam administravit: tertius nihil omnino gessit: quaesitum est, quatenus quisque eorum teneatur? Et tutorum quidem periculum commune est in administratione tutelae: et in solidum universi tenentur. Plane, si pecunia numerata pupilli inter eos distributa est 53, non in majorem summam quisque eorum, quam accepit, tenetur. — § 1. Sed si ipsi tutores rem pupilli furati sunt, videamus, an ea actione, quae proponitur lex lege

— 45. Obi. L. 56, § 4, infr. de furt. — 46. L. 43, in pr. supr. h. t. — 47. L. 32, § 1, supr. cod. L. 4, C. de peric. tut. — 48. L. 4, supr. h. t. — 49. d. L. 4. — 50. L. 9, C. cod. — 51. L. 39, § 10, supr. cod.; L. 4, C. de divid. tutel.; L. ult. in fin. C. in quib. causib. tutor. habenti. — 52. § 2, infr. h. l. — 53. L. 4, supr. h. t.

duodecim tabularum adversus tutorem in duplum, singuli in solidum teneantur? Et quamvis unus duplum praestiterit, nihilominus etiam alii teneantur: nam in aliis furibus ejusdem rei pluribus, non est propterea ceteris pensae deprecatio, quod ab uno jam exacta est 54: sed tutores, propter admittam administrationem, non tam invito domino contractare eam videntur, quam perfide agere: nemo denique dicit, unum tutorem et duplum hac actione praestare, et quasi specie conditionis, aut ipsam rem, aut ejus aestimationem. — § 2. Non solum ergo gessisse tutelam is creditur, qui alii gerendam mandavit 55: sed et qui satis a contutore accepit rem salvam pupillo futuram, eique permisit administrationem totius tutelae: nec potest se defendere constitutionibus, quae 56 jubent ante conveniri eum, qui gessit. — § 3. Item in eo, quod nemo gessit, non utique ejus periculum est, qui quaedam gessit, sed communiter omnium: exigi autem ab eo solo periculum ob alia, quae non gessit 57, non oportet: nisi si qua talia sunt, quae vel consummationem captorum ab eo desiderabant, vel ita conjuncta fuerunt, ut separari non debuissent. — § 4. Quod autem dicitur, desisse solvendo esse, vel non esse, contutores praestare debere, videamus qualem intellectum habet: id est, utrum sufficit, nihil diminutum esse de facultatibus contutoris, ex quo tempore datus est, sed eandem faciem patrimonii permansisse: an, etsi nihl post accidit, quod palam faciat diminutionem patrimonii, debet tamen contutor inquirere fortunas contutoris? Sed hoc et ex persona qualitate, et ex temporis intercedine, quo testamentum factum est, usque ad mortem patris, aliam aestimationem accipere debet: nam aperte prodigo, vel cuius bona venierunt, licet obreptum fuerit praetori, qui decreto eum dedit, permittit contutori administrationem non debet: et potuit aliquid pater eorum, post testamentum factum accidens ignorasse, aut, cum destinatum haberet mutare testamentum, id non fecisse.

56. SCEVOLA, lib. 4 Digestorum.

Tutor rerum et animalium 58 pupilli venditionem fecit: sed quaedam animalia, emptoribus pretium non solventibus, retinuit 59, et apud se habuit: pretium idem rationibus pupilli accepto tulit: ex his aliquot nata sunt: defuncto tutore heres [ejus] eandem tutelam administravit, et animalia annis plurimis possedit: quaesitum est, an, cum is cujus tutela administrata est, annis viginti quatuor esset, jure animalia vindicare? Respondit, secundum ea, quae proponerentur, pupillum ea vindicare non posse.

57. Idem, lib. 10 Digestorum.

Chirographis debitorum incendio exustis, cum ex inventario tutores convenire eos possent 60 ad solvendam pecuniam, aut novationem faciendam cogere, cum idem circa priores debitorum propter eundem casum fecissent, id omisissent circa debitorum pupillorum: an, si quid propter hanc cessationem eorum pupilli damnum contraxerunt, iudicio tutelae consequantur? Respondit, si adprobatum fuerit, eos tutores hoc per dolum 61 vel culpam praetermississe, praestari ab his hoc debere. — § 1. Ab eo, qui sententia praesidis bonis ademptis relegatus erat, cum ex permissu principis 62 appellatio ejus recepta sit, quam is qui pronunciarat non receperat, fundum emerat pupillus, intervenientibus tutoribus: et appellatione injusta pronuntiata, fundus ei ablatus est: quaesitum est, an tutela iudicio pretium fundi pupillus consequi a tutoribus possit? Respondit, si scientes 63 emerunt ab eo, qui in ea causa esset, ut obnoxius sententiae priori esset, tutela iudicio eos teneri.

58. Idem, lib. 11 Digestorum.

Qui negotiationem per Pamphilum et Diphilum, prius servos postea libertos, exercebat, suo testamento eos tutores reliquit: et cavit, ut negotium eodem more exercebatur, quo se vivo exercebatur: [hique] tutelam administraverunt, non tantum cum impubes patroni filius fuisset, sed etiam post pubertatem ejus: sed Diphilus quidem cum incrementum negotiationis rationes obtulit, Pamphilus autem putavit reddere oportere non ad incrementum negotiationis, sed ad computationem usurarum, ut in tutela iudicio solet: quaesitum est, an secundum voluntatem defuncti, exemplo Diphilli Pamphilus quoque rationem reddere debeat? Respondit, debere. Claudius Tryphoninus: Quia lucrum facere ex tutela non debet. — § 1. Ex duobus tutoribus pupilli aliter defuncto adhuc impubere pupillo, qui supererat, ex persona pupilli sui iudice accepto, consecutus est 64 cum usuris quantum ex tutela ad tutorem de-

54. Vide tamen L. 3, C. de condit. furtiv. — 55. In pr. supr. h. l. — 56. L. fin. C. de divid. ut: L. fin. C. si tut. vel curat. non gesserit. — 57. d. L. fin. C. si tut. vel curat. non gessit. — 58. L. 22, in fin. C. h. t. — 59. Vide tamen L. 5, § 2, infr. de auctor. tut. — 60. Immo vide Auth. si quis in aliquo. C. de edendo — 61. L. 2, C. arbit. tut.; L. 35, supr. de reb. cred. — 62. L. un. § 1, infr. nihil innovari. — 63. L. 7, § 2, supr. h. t. — 64. d. L. 7, § 12. — 65.

functum pervenerat: quaesitum est, iudicio tutelae, quo reperitur pubes factus, utrum ejus tantum [portionis], quae ab initio [quod] ex tutela ratione pervenerat ad defunctum contutorem, usurae veniant, an etiam ejus summae, quae exortis usuris pupillo aucta, post mortem ejus ad superstitem aequae cum sorte translata sit, aut transferri debuit? Respondit, si eam pecuniam in se vertisset, omnium pecuniarum usuras praestandas: quod si pecunia mansisset in rationibus pupilli, praestandum quod bona fide percepisset, aut percipere potuisset, sed fœnori dare cum potuisset, neglexisset: cum id 65 quod ab alio debitore nomine usurarum cum sorte datur, ei qui accipit, totum sortis vice fungitur, vel fungi debet. — § 2. Testamento dati tutores, quod ruptum videbatur, cessaverunt in administratione tutelae, et a praeside tutor datus est pupillo: jussi autem sunt etiam hi qui dati erant testamento tutores, tutelam administrare, conjuncto eo qui a praeside datus cœperat administrare: quaesitum est, ex testamento datos periculum [antecedentis temporis] administrationis, utrum ex apertis tabulis, an ex quo jussi sunt, pertineat [ad eos]? Respondit, ad eos de quibus quaereretur, nullum antecedentis 66 temporis periculum pertinere. — § 3. Pupillo herede instituto, filiae exheredate duo millia nummorum aureorum legavit: eosdemque tutores utrisque dedit: quaesitum est, an ex eo die, quo duo millia potuerunt a substantia hereditatis, et in nomina collocare neglexerint, usurarum nomine pupillae tutelae iudicio teneantur? Respondit, teneri 67. — § 4. Quaesitum est, an usurae pupillaris pecuniae, quas tutores debuerunt, cum ad curatorem transferuntur, in sortem computantur; et universae summae usuras debere curatores incipiant? Respondit, omnis pecuniae, quae ad curatores transit, parem causam esse: quia 68 omnis sors efficitur.

59. Idem, lib. 26 Digestorum.

Cum hereditas patris aere alieno gravaretur, et res in eo statu videretur, ut pupilla [ab] hereditate paterna abstineretur: unus ex tutoribus cum plerisque creditoribus ita decidit, ut certa crediti portione contenti essent, acciperentque: idem curatores jam viripotenti accepti cum plerisque creditoribus deciderunt: quaesitum est, an, si aliquis tutorum creditor patris pupillae solidam pecuniam expensam sibi ex re pupillae cum usuris fecerit, revocari a curatoribus pupillae ad portiones eas possit, quas ceteri quoque creditores acceperunt? Respondit, cum tutorem, qui ceteros ad portionem vocaret 69, eadem parte contentum esse debere.

60. POMPONIUS, lib. 8 Epistularum.

Si tutoris heres 70 exsecutus est quae tutor inchoavit, tutela etiam eo nomine tenetur.

61. Idem, lib. 20 Epistularum.

Apud Aristonem ita scriptum est. Quod culpa 71 tutoris pupillus ex hereditate desit possidere, ejus aestimatio in petitione hereditatis sine ulla dubitatione fieri debet: ita, si pupillo de hereditate cautum sit: cautum autem esse videtur, etiam si tutor erit idoneus, a quo 72 servari possit id quod pupillus ex litis aestimatione subierit. Sed si tutor solvendo non est, videndum erit, utrum calamitas pupilli, an detrimentum petitoris esse debeat: perindeque haberi debet, ac si res fortuito casu interisset: similiter atque ipse pupillus expers culpae quid ex hereditate deminisset, corrupisset, perdidisset. De possessore quoque furioso quaeri potest, si quid ne in rerum natura esset, per furem ejus accidisset: tu quid putas? Pomponius, puto eum vere dicere. Sed quare cunctatus es, si solvendo non sit tutor, cujus damnum esse debeat? cum aliquoquin elegantius dicere poterit, actiones dumtaxat, quas haberet cum tutore pupillus, venditori hereditatis praestandas esse: sicuti heres, vel bonorum possessor, si nihil culpa ejus factum sit (veluti si fundo hereditario 73 vi dejectus sit, aut servus hereditarius vulneratus ab aliquo sit sine culpa possessoris), nihil plus, quam actiones, quas eo nomine habet, praestare debeat. Idem dicendum est et si per curatorem furiosi, culpa vel dolo quid amissum fuerit, quemadmodum si quid stipulatus tutor vel curator fuisset, aut vendidisset rem hereditariam: impune autem puto admitendum, quod per furem alicujus accidit: quomodo si casu aliquo, sine facto personae, id accidisset.

§ ult. infr. h. l. — 66. L. 2, C. de confirm. tut. — 67. Hoc mutet N. 72, c. 6 — 68. § 2, supr. h. l. — 69. L. 44, in fin. supr. de pact. — 70. L. 1, in pr.; L. 4, in pr. infr. de fideiuss. tut. — 71. L. 4, infr. quando ex factis tut.; L. 7, C. arbit. tut. — 72. L. 1, infr. quando ex factis tut. — 73. L. 16, § 4, supr. de hered. petit.